

АНАЛИЗ НА СИГНАЛИТЕ ЗА НАРЕДНОСТИ, РЕГИСТРИРАНИ ОТ УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ ПРЕЗ 2023 Г.

Съгласно чл. 69, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ, загл. изм. - ДВ, бр. 51 от 2022 г., в сила от 01.07.2022 г.), компетентните органи по администриране на нередности са Управляващите органи на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове за програмен период 2014-2020 г. на осн. пар. 70 от преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове (обн. – ДВ., бр. 51 от 2022 г., в сила от 01.07.2022 г.), където е описано, че до приключването на програмите за програмен период 2014 - 2020 г., съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), разпоредбите на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, отменени или изменени с този закон, запазват своето действие по отношение на управлението на средствата от ЕСИФ, както и по отношение на изпълнението и контрола на тези програми.

Управляващият орган анализира всеки сигнал за нередност/случай на установена нередност и при необходимост предприема корективни действия за подобряване на контролната среда и избягване на аналогични случаи на нередности в бъдеще, когато се касае за повтарящи се нередности или такива, предизвикани от слабости в контролната среда.

Управляващият орган носи отговорност за въвеждането на ефективни системи за установяване и регистриране на случаи на нередности по всички приоритетни оси на оперативната програма, както и за тяхното докладване и последващо проследяване.

Процедурите за администриране на нередности, включително редът и сроковете за това, са уредени в Наредбата за администриране на нередности по Европейските структурни и инвестиционни фондове (НАНЕСИФ, приета с ПМС № 173/13.07.2016 г., обн., ДВ, бр. 57 от 2016 г., посл. изм. ДВ, бр. 90 от 2018 г.).

В изпълнение на чл. 13, ал. 2 от НАНЕСИФ, в УО на ОПИК са утвърдени вътрешни правила за администриране на нередности, разписани в глава 10 „Администриране и докладване на нередности“ от Наръчника по ОПИК.

Съгласно утвърдените процедури, информация за нередности, въз основа на която се стартира процедура за регистриране на сигнал за нередност, може да бъде:

- сигнал в рамките на ведомството – от вътрешни контролни органи, от вътрешен одит, от служител в резултат на изпълнение на заложените в контролната среда проверки и други;
- сигнал извън ведомството - от външни контролни органи, от средствата за масово осведомяване, от физически/юридически лица и др.;

Информация за нередност може да се подава и по телефон, електронен адрес, на определено лице за контакти, както и чрез бутон за подаване на сигнали за нередности на интернет страницата на УО – <https://opic.bg/obratna-vrazka/nerednosti>.

Начините за проверка на сигнали за нередности, могат да бъдат следните:

- Проверка на документи (административна проверка);
- Проверка на място.

В рамките на проверките по сигналите за нередност, служителите по нередности могат да извършват внезапни проверки на място, с цел проверка или удостоверяване на фактите и

обстоятелствата, свързани с обекта на сигнала. При необходимост, в проверките могат да участват и компетентни служители от други отдели на УО.

На основание сключено споразумение за взаимодействие и сътрудничество между Министерство на иновациите и растежа, Министерство на вътрешните работи и Държавна агенция "Национална сигурност" № РД-02-30-2/22.06.2022 г. е предвидена възможност за обмен на информация, документи и съдействие, включително провеждане на съвместни внезапни проверки на място, в съответствие с функционалните характеристики на отделните администрации.

В случай на необходимост, при проверката на обстоятелствата по сигнала може да бъдат изисквани документи/становища по компетентност от други звена в Министерство на иновациите и растежа или ГД ЕФК, както и от външни организации/институции или лица.

Проверката по сигнал за нередност приключва с издаване на първа писмена оценка за наличие/липса на нередност, след извършен и описан обстоен анализ на събраната информация.

В случай, че бъдат събрани достатъчно доказателства за извършено нарушение, следва да се пристъпи към стартиране на процедура по чл. 73 от ЗУСЕСИФ за определяне на финансова корекция.

При наличие на данни за извършено престъпление, УО на ОПИК сезира компетентните органи.

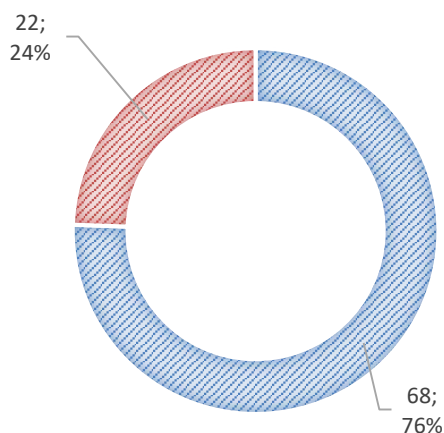
През 2023 г. са постъпили **90 сигнала** за нередност - от № 781 до № 870 в ИСУН 2020 и в Регистъра на сигналите за нередност на УО на ОПИК.

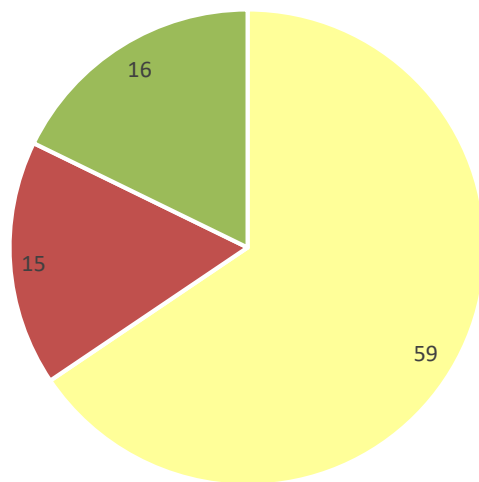
От постъпилите 90 сигнала за нередност през 2023 г. – 68 сигнала са вътрешни и 22 са външни, като от тях 14 са в следствие на одитни доклади и 1 брой е подадени чрез формата за електронно подаване на сигнали за нередности (бутон „Нередности“ – ОПИК) на електронната страница на оперативната програма – www.opic.bg, и 1 брой чрез електронно писмо.

ПРОЦЕНТНО СЪОТНОШЕНИЕ НА ВЪНШНИ КЪМ ВЪТРЕШНИ СИГНАЛИ ЗА НЕРЕДНОСТ ПО ОПИК

■ Вътрешни сигнали (бр. и %) ■ Външни сигнали (бр. и %)

От регистрираните 90 сигнала през 2023 г., към периода на извършване на настоящия анализ (м. януари 2024 г.) са приключени 31 сигнала, а 59 са все още “активни”. От приключените сигнали, при 15 е установена нередност, а при 16 – липса на нередност.

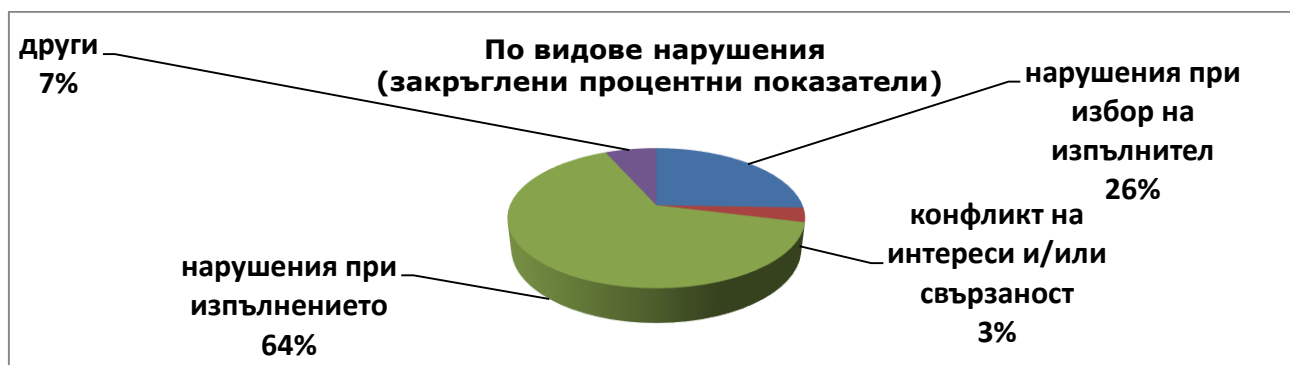

■ Активни ■ Приключени с НИН ■ Приключени без НИН ■

От общия брой регистрирани сигнали за нередности през отчетния период, категориите, сигналите са свързани с:

- 23 сигнала се отнасят за нарушения при тържни процедури, което съставлява (26%) от общия брой сигнали за нередност през 2023 г.;
- 58 сигнала (64%) се отнасят за нарушения при изпълнението на административни договори по ОПИК 2014-2020 г.;
- 3 от сигналите за нередност, или (3%) са свързани с конфликт на интереси;

- 6 от сигналите (7%), предвид спецификата им, не могат да бъдат класифицирани в никоя друга категория, затова са обособени като „други“.

№ на процедура	Сигнали за нередност (брой)
BG16RFOP002-1.002 „Подкрепа за разработване на иновации от стартиращи предприятия“	1
BG16RFOP002-1.003 Фаза 2 на проект "Създаване на научно-технологичен парк"	1
BG16RFOP002-1.005 "Разработване на продуктови и производствени иновации"	4
BG16RFOP002-1.016: „Развитие на иновационни клъстери“	1
BG16RFOP002-2.007 Финансови инструменти по ОП "Иновации и конкурентоспособност"	1
BG16RFOP002-2.010 Предоставяне на институционална подкрепа на Министерството на туризма за дейности, свързани с повишаване капацитета на МСП в областта на туризма"	2
BG16RFOP002-2.024 „Насърчаване на предприемачеството“	37
BG16RFOP002-2.033 МИГ Кирково Златоград - ИК 2,2 „Подобряване на производствения капацитет в МСП на територията на МИГ Кирково-Златоград"	1
BG16RFOP002-2.037 МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица „Повишаване на производителността и експортния потенциал на МСП на територията на МИГ"	1
BG16RFOP002-2.040 "Подобряване на производствения капацитет в МСП"	6
BG16RFOP002-2.054 "МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица "Повишаване на конкурентоспособността на МСП на територията на МИГ, чрез създаване на възможности за местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности"	1
BG16RFOP002-2.062 МИГ Бяла Слатина 2.2 "Подобряване на производствения капацитет в МСП на територията на община Бяла Слатина"	1
BG16RFOP002-2.064 „Предоставяне на подкрепа на БИМ за постигане на ефективност и устойчивост на националната инфраструктура по качество“	1
BG16RFOP002-2.071 МИГ ЛОМ “Подобряване на капацитета за растеж на МСП на територията на МИГ ЛОМ - 2020“	1

BG16RFOP002-2.074: „МИГ Тутракан – Сливо поле“ Мярка ОПИК 1 „Капацитет за растеж на МСП“	1
BG16RFOP002-2.089 Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19	1
BG16RFOP002-2.094 Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)	1
BG16RFOP002-2.105 "МИГ-Мъглиж, Казанлък, Гурково" - „Подкрепа за развитие на предприемачеството“	2
BG16RFOP002-2.109 "МИГ Тунджа - Подобряване на производствения капацитет в малките и средни предприятия (МСП)	2
BG16RFOP002-2.112 МИГ "Струма - Симитли, Кресна и Струмани"- Мярка 2.2 "Подобряване на производствения капацитет в МСП"	1
BG16RFOP002-3.001 "Енергийна ефективност за малките и средни предприятия	1
BG16RFOP002-3.004 „Подкрепа за пилотни и демонстрационни инициативи за ефективно използване на ресурсите“	2
BG16RFOP002-4.003 „Техническа помощ за завършване на подготвителните дейности, необходими за старта на строителството на междусистемна газова връзка България – Сърбия“	1
BG16RFOP002-6.002 „Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност“	19

През 2023 г., с цел пълно изясняване на фактическата и правната обстановка по администрираните сигнали за нередност, са извършени 58 внезапни проверки на място, като 26 от тях са съвместни и извършени със съдействието на правоохранителни орган.

Във връзка с администрираните сигнали за нередност, през 2023 г., УО на ОПИК, си взаимодейства активно с различни контролни органи и институции, включително при приложение на възможностите, дадени от сключеното споразумение за взаимодействие и сътрудничество между Министерство на иновациите и растежа, Министерство на вътрешните работи и Държавна агенция " Националната сигурност“ № РД-02-30-2/22.06.2022 г.

През отчетния период УО на ОПИК многократно отговаря на запитвания и искания за предоставяне на документи на компетентни органи (Следствен отдел към Специализираната прокуратура, Национална следствена служба, Министерство на вътрешните работи и др.) по сигнали за нередности и сключени административни договори, в т.ч. статистическа информация за броя на сключените административни договори по процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като към датата на изготвяне на анализа е постъпила информация за движението на образуваните прокурорски преписки по 4 броя от администрираните от Управляващия орган сигнали.

От издадените през 2023 г. решения за определяне на финансова корекция, 19 са оспорени по съдебен ред, като по 8 от случаите е налице произнасяне на първоинстанционен съд към 31.12.2023 г.

Като основен извод може да се изведе, че Системите за управление и контрол на УО на ОПИК (СУК ОПИК) функционират съгласно заложеното, като е гарантирана сигурността на лицата, подаващи сигнали за нередности, чрез предоставяне на възможност за анонимно подаване, чрез широк инструментариум от възможности. Натрупаният опит при реализирането на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г. и Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г., с оглед на заключителния ѝ етап, е основа за оптимизация на процедурите по превенция, установяване, регистриране и администриране на сигнали за нередности, при реализация на проекти, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове.